

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12, EC2, EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do período antigo.	T1,T2,T3,X10,X11,X12,X13 EC1, EC3, EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do período antigo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, T14, X8, X15, X25, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14,X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á análise musical	1.1. A análise musical en perspectiva histórica. 1.2. Principais enfoques, técnicas e metodoloxías.	3
2. O nacemento da polifonía	2.1. Modalidades. Consoancia e disonancia. 2.2. A escola de Nôtre Dame de Paris	2
3. A Ars Antiqua	3.1. Características. Técnicas compositivas e notación. 3.2. Motete e Conductus	2
4. A Ars Nova	4.1. Características. Modalidade, notación e principais xéneros	3
5. O Renacemento musical	5.1. Etapas e características. 5.2. Música relixiosa. Motete e Misa. 5.3. A música profana. O madrigal renacentista	7
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (20%) 2. Realización de traballos diarios (20%)	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

4 análises harmónico/formais e estilísticos de obras de diferentes autores propostos polo profesor.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12, EC2, EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1,T2,T3,X10,X11,X12,X13 EC1, EC3, EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, T14, X8, X15, X25, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14,X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Barroco	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro da música barroca. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco	2
2. A Fuga	2.1. Contrapunto e formas musicais. 2.2. As fugas para instrumento de tecla	4
3. A música vogal no Barroco	3.1. Ópera. 3.2. Cantata. 3.3. Oratorio. 3.4. Paixón	5
4. A música instrumental	4.1. Concerto grosso. 4.2. Concerto solista. 4.3. Suite. 4.4. Sonata da Chiesa. 4.5. Sonata da camera	6
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (20%) 2. Realización de traballos diarios (20%)	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análises propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed. Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

4 análises harmónico/formais e estilísticos de obras de diferentes autores propostos polo profesor.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Preclasicismo e o Clasicismo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1,X4,X10,X11,X12,X13,X15,X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC, 8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12 EC2,EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1,T2,T3, X10,X11,X12,X13 EC1,EC3,EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1,T3,T8 X4,X12,X15, EC2,EC3,EC7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4,T8,T14 X8,X15,X25, E2,E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14 X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Pre-clasicismo	1.1. O Rococó e o Estilo Galante. O Sturm und Drang e o Empfindsamer Still. 1.2. A música para teclado, clave e conxunto	1
2. Música orquestral	2.1. Sinfonía e concerto. 2.2. A Escola de Manheim	4
3. A sonata no Pre-clasicismo	3.1. Domenico Scarlatti. 3.2. Padre Soler. 3.3. Johann Stamitz	4
4. O Clasicismo musical	4.1. Periodificación. 4.2. Características	1
5. As formas de sonata e os xéneros no	5.1. Haydn e Mozart. Piano, cuarteto, sinfonía e concerto 5.2. Beethoven. Sonata para piano, cuarteto, sinfonía e	7

Clasicismo	concerto 5.3. A forma sonata despois de Beethoven. A sonata en Schubert. 5.4. A ópera no Clasicismo. Tipoloxía e evolución. Ober tura, aria e recitativo 5.5 O lied no Clasicismo	
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	28		28
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Traballo persoal		58	58
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (20%) 2. Realización de traballos diarios (20%)	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliacióncontinua)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Akal, 2000
Hopkin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Panting, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Forster, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Algunhas propostas: Sonata en Sol, H. 245, de Carl Philipp Emanuel Bach; Seis sonatas a tres voces (o para orquesta) op. 1, nº 1, en DoM de Stamitz; Sonatas K. 491 y K. 544 de D. Scarlatti; Sinfonía nº 49 de Haydn (mov. I); Sonatas para piano nº 3 de Beethoven (mov. III) e nº 27 de Beethoven (mov. I); Cuarteto nº 16, K. 428, de Mozart (movs. I-II); Concierto para piano y orquesta nº 3 de Beethoven (mov. I y III); Aria de Dª Elvira de Don Giovanni de Mozart. Tamén poden ser outras obras similares propostas e consensuadas polo profesor, así como o número de traballos.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECIMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Preclasicismo e o Clasicismo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1,X4,X10,X11,X12,X13,X15,X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC, 8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12 EC2,EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1,T2,T3, X10,X11,X12,X13 EC1,EC3,EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1,T3,T8 X4,X12,X15, EC2,EC3,EC7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4,T8,T14 X8,X15,X25, E2,E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14 X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Romanticismo	1. Herdanza do Clasicismo 1.1. Periodificación. 1.2. Características	1
2. Principais compositores	2.1. Invención musical 2.2. Busca de novas cores 2.3. Novos instrumentos 2.4. Brahms, Berlioz, Bruckner, Liszt, etc.	3
3. Novas formas	3.1 O poema sinfónico	2
4. A gran ópera e o Gran Ballet	4. A gran ópera da segunda metade de século. O Gran Ballet 4.1 Italia 4.2. Francia 4.3. Alemaña 4.4 Rusia	4
	5. Nacionalismos e outras correntes de fin de século. 5.1 Busca de límites formais e sonoros. Sinfonía, lied	7

5. Epígonos do Romanticismo	sinfónico e poema sinfónico. Mahler, Bruckner, Franck e Strauß 5.2 Rusia, Chequia, Eslovaquia, Polonia, España, Finlandia, etc. 5.3 O Realismo; Bizet. O Verismo; Puccini	
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	28		28
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Traballo persoal		58	58
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliacióncontinua)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os análisis propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
Hopkin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Panting, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Forster, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Nornton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nornton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Algunhas propostas: Sonata en Sim, H. 245, de Carl Philip Emmanuel Bach; Seis sonatas a tres voces (o para orquesta) op. 1, nº 1, en DoM de Stamitz; Sonatas K. 491 y K. 544 de D. Scarlatti; Sinfonía nº 49 de Haydn (mov. I); Sonatas para piano nº 3 de Beethoven (mov. III) e nº 27 de Beethoven (mov. I); Cuarteto nº 16, K. 428, de Mozart (movs. I-II); Concierto para piano y orquesta nº 3 de Beethoven (mov. I y III); Arie de Dª Elvira de Don Giovanni de Mozart. Tamén poden ser outras obras similares propostas e consensuadas polo profesor, así como o numero de traballos.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1	
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com					Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
TRANSVERSAIS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía
XERAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
ESPECÍFICAS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Barroco	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro da música barroca. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco	2
2. A Fuga	2.1. Contrapunto e formas musicais. 2.2. As fugas para instrumento de tecla	4
3. A música vogal no Barroco	3.1. Ópera. 3.2. Cantata. 3.3. Oratorio. 3.4. Paixón	5
4. A música instrumental	4.1. Concerto grosso. 4.2. Concerto solista. 4.3. Suite. 4.4. Sonata da Chiesa. 4.5. Sonata da camera	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	17		17
Traballo individual		9	9

Realización de tarefas			17	17
			Total de horas por cuadrimestre	45
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).		T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.		T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria		T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.		T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria		T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria		T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
ERASMUS				
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.				
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984. Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal. G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn. Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998				

Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

BACHILLERATO DE TÉCNICAS DE EMISIÓN										
ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Fernando Ruibal Tilve					fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
TRANSVERSAIS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía
XERAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
ESPECÍFICAS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Clasicismo.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e asimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Clásico	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro de estilo preclásico e clásico. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco. 1.3 O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
2. Da suite a sonata	2.1. A evolución da suite barroca á sonata clásica. 2.2 Os principais compositores da transición	3
3. A forma sonata no piano	3.1. Beethoven. Mozart e outros	7
4. A música instrumental	4.1. O cuarteto de corda. A sinfonía. O concerto para solista	5
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2

Clases prácticas	17		17
Traballo individual		9	9
Realización de tarefas		17	17
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998

Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM6

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Romanticismo.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Romanticismo.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo romántico.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. O Lied.	2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
3. A Ópera no romanticismo.	3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner.	4
4. Música instrumental romántica.	4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuarteto de corda.	4
5. Os compositores nacionalistas.	5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
- Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
- Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
- Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
- Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
- Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
- Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
- Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
- Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
- Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do século XX.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do século XX.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais da música no século XX.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. A música no cambio de século.	2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
3. Neoclasicismo.	3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
4. A Escola de Viena.	4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
5. A segunda metade do S. XX.	5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17

Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.

Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde finais do século XIX até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Neomodalismo y harmonía expandida.	1.1 Debussy, Ravel e Satie	3
2. Expansión harmónica e rítmica, polimodalidade, politonalidade.	2.1 Stravinsky. 2.2. Bartók	4
3. Outros compositores da 1º metade do século XX.	3.1 Hindemith 3.2 Scriabin	2
4. 2º Escola de Viena	4.1 Schönberg 4.2 Berg 4.3 Webern	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame (escrito e presentación verbal)	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
			20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186. MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998. MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994. PERSICETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.			

ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.

GARCÍA LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.

GARCÍA LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.

LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.

MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacions

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

BLOQUE II.ª - COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN										
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Nuria Núñez Hierro					nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A herdanza da Escola de Darmstadt	1.1 Messiaen, Stockhausen, Boulez, Nono 1.2 Obra aberta e indeterminación.	9
2. Música textural	2.1 Ligeti, Penderecki.	5
3. Outros tratamentos da masa sonora	3.1 Xenakis, Posadas, Guerrero.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito e presentación verbal	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
	Rendemento e actitude nas clases.		20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.			
MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.			
MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.			

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacions

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Repaso dos contidos do curso anterior	1.1 Principais compositores: Boulez, Stockhausen, Ligeti, ...	3
2. Música sobre música: intertextualidade, eclecticismo e volta á tradición.	2.1. El collage en Berio. 2.2. Poliestilismo en Schnittke e Zimmermann	9
3. Música espectral	3.1. Grisey 3.2. Outros compositores. 3.3 Herencia espectral: Saariaho, Haas, Romitelli	3
4. Minimalismo.	4.1. Indeterminación, aleatoriedade. 4.2. Minimalismos	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
			20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua*)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.			
MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.			
MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.			

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Lux aeterna, Atmosphères, y Études pour piano (Livre I, nº.1: "Desordre"), de G. Ligeti; Quartet pour la fin du temps (movs. I-II: "Liturgie de cristal" y "Vocalise, pour l'Ange qui annonce la fin du Temps") y Quatre études de rythme ("Mode de valeurs e d'intensités"), de O. Messiaen; Piano variations, de A. Copland; Kreuzspiel (mov. I), de K. Stockhausen; Novelette (mov. I: "Announcement"), de W. Lutoslawski; Music for pieces of wood, de S. Reich.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE										COMPOSICIÓN	ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Obrigatoria									TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN									XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1		
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas			
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro					nuria_nunez_hierro@csmvigo.com					Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de partida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. El espacio na composición	1.1 Lucier, Stockhausen, Xenakis, Nono, Furrer	3
2. Música e escena I: Teatro instrumental	2.1. De Mauricio Kagel a Elena Mendoza: evolución do xénero Musiktheater. 2.2 Bauckholt, Aperghis	2
3. Música e escena II: A ópera a finais do século XX e no século XXI	3.1. Sciarrino, Saaariaho, Romitelli e outros	5
4. Poéticas do timbre	4.1. A exploración timbrica - 4.2. A nova complexidade 4.3 Lachenmann, Sciarrino, Saunders, Billone	2
5. Herdanzas: Novos conceptos, música multimedia.	4.4 O grafismo musical	2
	5.1. Conceptualismo: Ablinger, Kreidler, Bernal 5.2: Música saturada: Cendo 5.3 Planteamientos multimedia: Beil, Schubert, Prins.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
			20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua*)			
Exame	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras suxeridas pola profesora.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.			
MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.			
MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.			

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

Programación Docente de ANÁLISE I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo barroco	1.1. Contexto histórico. 1.2. Formas e xéneros. 1.3. Harmonía. 1.4. Contrapunto. 1.5. Ritmo. 1.6. Melodía. 1.7. As diferentes escolas barrocas. 1.8. O baixo continuo.	2
2. As grandes formas da música vocal.	2.1. Ópera. 2.2. Cantata. 2.3. Oratorio. 2.4. Paixón. -	4
3. Concerto.	3.1. Concerto grosso. 3.2. Concerto solista	4
4. As formas contrapuntísticas:	4.1. O Ricercar. 4.2. A Invención. 4.3. A Fuga	4
5. A Sonata:	5.1. Sonata da chiesa. 5.2. Sonata da camera	2
6. A Suite	6.1. Suite. 6.2. Partita. 6.3. Modelos formais.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.

Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltrán@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo pre-clásico e clásico.	1.1. Características socioculturais. 1.2. Formas. 1.3. O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
2. Da Suite á Sonata.	2.1. A evolución da suite barroca á sonata clásica.	4
3. Os principais compositores da transición.	3.1. C. Ph. Emanuel Bach. 3.2. J. C. Bach. 3.3. Scarlatti.	4
4. Os principais compositores do clasicismo pleno. As formas de sonata.	4.1. Haydn. 4.2. Mozart. 4.3. Beethoven. 4.4. Sonata. 4.5. Cuarteto. 4.6. Sinfonía. 4.7. Concerto.	4
5. Sturm und Drang.	5.1. Características e compositores.	2
6. Música vocal no Clasicismo.	6.1. Ópera seria. 6.2. Ópera bufa.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5

Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Romanticismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e asimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Romanticismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo romántico.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. O Lied.	2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
3. A Ópera no romanticismo.	3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner.	4
4. Música instrumental romántica.	4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuarteto de corda.	4
5. Os compositores nacionalistas.	5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2

Realización tarefas/ traballo individual			32,5	32,5
			Total de horas por cuadrimestre	60
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).		T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.		T1, T2, T4, T7, X10	25%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria		T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria		T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria		T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
ERASMUS				
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.				
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998. Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982. Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947				

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do século XX.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e asimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do século XX.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais da música no século XX.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. A música no cambio de século.	2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
3. Neoclasicismo.	3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
4. A Escola de Viena.	4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
5. A segunda metade do S. XX.	5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5

Total de horas por cuatrimestre			60
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuatrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998. Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982. Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.			

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	6								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Análise dos elementos da linguaxe do lied clásico.	1.1. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da do lied clásico e romántico. Harmonía, forma, estilo, relación texto-música. 1.2. Análise de partituras para assimilar estilos e formas diferentes, máis contemporáneos: Debussy, Ravel ou calquera outro que, polo seu interese, puidese xurdir.	2
2.- A forma lied a partir do clasicismo.	2. Lieder para voz e piano.	4
3.- Análise dos elementos da linguaxe musical pianístico do clasicismo.	3.1. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da sonata para piano. Asimilación de tópicos harmónicos e formais do clasicismo: cuarta e sexta cadencial, dominante da dominante, progresións, etc.	2
4.- A forma "sonata".	4.1. Sonata para piano coas características propias do clasicismo.	8
5.- Práctica auditiva.	5.1. Desenvolvemento da audición interna.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame	Composición dun lied ou movemento de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas. (**)	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	60%
Traballo persoal	Entrega de traballos: - Dúas cancións para voz e piano. - Unha sonata clásica para piano (tres tempos). (***)	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

***Na avaliación ordinaria, o profesor podería reducir o número de obras ou movementos a entregar, tomando en consideración tanto a calidade como a dificultade da linguaxe empregada nos traballos realizados.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

- Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
- Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.
- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- Downs, P. G.; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
- Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc. 1944
- Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		6							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A combinación dos instrumentos de vento madeira e o piano.	1.1. Análise de pezas para piano e un instrumento de vento madeira. Poulenc, Debussy, Hindemith, etc.. 1.2. Composición para piano e instrumento de vento madeira.	6
2. Formacións camerísticas para instrumentos de vento.	2.1. Achegamento a outros estilos para afondar na súa propia linguaxe persoal. Ligeti, Hindemith, etc. 2.2. Análise de pezas para quinteto de vento, ou outras formacións camerísticas que inclúan instrumentos de vento, nun contexto harmónico posterior ao romanticismo	1
3. Composición camerística para tres ou máis instrumentos.	3.1. Composición para quinteto de vento (ou outra formación camerística que inclúa instrumentos de vento -a determinar polo profesor-) nun contexto harmónico persoal (tres tempos).	9
4.- Práctica auditiva.	4.1. Desenvolvemento da audición interior.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas (**)	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	60%
Traballo persoal	Entrega de traballos: - Unha obra para piano e instrumento de vento madeira, –a determinar polo profesor–. Duración mínima: 4 minutos. - Un quinteto de vento ou outra formación de cámara de máis de tres instrumentos, –a determinar polo profesor–, nunha linguaxe postonal. Duración mínima: 7 minutos. (***)	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

***Na avaliación ordinaria, o profesor podería reducir o número de obras ou movementos a entregar, tomando en consideración tanto a calidade como a dificultade da linguaxe empregada nos traballos realizados.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press

Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Downs, P. G.; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc. 1944

Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			6						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Composición para instrumento solista.	1.1. Escritura solista para instrumentos de vento e de corda. 1.2. Modelos de construción e elaboración temática.	4
2. Composición para grupo de cámara.	2.1. Grupos de cámara de 3, 4 e 5 instrumentos sen piano. 2.2. Modos de escritura e texturas da música camerística.	10
3. Introducción á organización de alturas da música do século XX.	3.1. Neotonalidade. 3.2. Neomodalidade. 3.3. Atonalidade.	2
4. Introducción aos procesos de elaboración e organización formal da música do século XX.	4.1. Forma en arco. 4.2. Variación desenvolvida. 4.3. Formas baseadas na xustaposición.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente. (**)	T1,3, X21, EC5	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, Muscore ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Obra para instrumento solo. - Obra para grupo de cámara (ata 5 instrumentos). (***)	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

***Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co/a alumno/a a realización dunha soa obra. Nese caso, tería que estar escrita para grupo de cámara (ata 5 instrumentos) e posuír unha duración mínima de 8 minutos.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan a continuación, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: Composicións: - Obra para instrumento solista. - Obra para grupo de cámara (ata 5 instrumentos).	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan a continuación, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: Composicións: - Obra para instrumento solista (a determinar polo profesor). - Obra para trío de corda. - Obra para quinteto de metais.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos			

países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1998.

Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press

Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Downs, P. G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

García Laborda, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc.1944

Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				6					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos do XIX e principios do XX.	1.1. Introducción no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos xurdidos a finais do século XIX e principios do XX.	1
2. Principios disgregadores do sistema tonal.	2.1. Caída do sistema internacional 2.2. Da tonalidade á modalidade. - 2.3. As escalas - 2.4. As formacións harmónicas	2
3. A nova concepción do ritmo, métrica e melodía.	3.1. A métrica e o ritmo. 3.2. A evolución da melodía.	2
4. Autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional.	4. Profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional. 4.1. Os nacionalismos. 4.2. O impresionismo. 4.3. O neoclasicismo.	6
5. As pequenas e medianas formas.	5.1. Obras a solo. 5.2. Obras a dúo. 5.3. Obras a trío. 5.4. Obras para cuarteto, ensemble.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente. (**)	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, Musescor ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha obra para voz e conxunto instrumental de 6 ou máis instrumentos. Duración mínima: 8'. (***)	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais. - Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores. - Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados. - Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais. - Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores. - Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados. - Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. &Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN V

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					6				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX.	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. O expresionismo	2.1. O expresionismo e a súa evolución. 2.2. A técnica serial. 2.3. O dodecafonismo.	7
3. O sistema modal (continuación)	3.1. O. Messiaen. 3.2. A. Scriabin.	3
4. A nova simplicidade	4.1. O minimalismo. 4.2. O minimalismo de Steve Reich, Philip Glass y Michael Nyman.	2
5. As pequenas e medianas formas e estruturas	5.1. Obras a solo. 5.2. Obras a dúo. 5.3. Obras a trío. 5.4. Obras para cuarteto. 5.5. Obras para quinteto, ensemble.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as	1,5		1,5

dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.			
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente. (**)	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, MuseScore ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha obra para orquestra a 2 que empregue unha linguaxe propia da música do século XX ou XXI. Duración mínima: 6'.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem. avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que a continuación se detallan (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Dúas breves pezas dodecafónicas para piano. - Un cuarteto dodecafónico para corda (a súa duración será de alomenos 10') - Unha obra, para voz e grupo de cámara instrumental, na que se utilice unha linguaxe expresionista atonal, a partir dun texto simbolista ou expresionista dado polo profesor. - Unha peza para catro percusionistas na que se utilicen procedementos minimalistas (a súa duración será de alomenos 6'). Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita das seguintes obras: Preludes Op. 74 (nºs 1 y 3) de A. Scriabin y Petites esquisses d'oiseaux (nº 2: Le merle noir) de O. Messiaen. - Unha obra para orquestra a 2.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que a continuación se detallan (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Dúas breves pezas dodecafónicas para piano. - Un cuarteto dodecafónico para corda (a súa duración será de alomenos 10') - Unha obra, para voz e grupo de cámara instrumental, na que se utilice unha linguaxe expresionista atonal, a partir dun texto simbolista ou expresionista dado polo profesor. - Unha peza para catro percusionistas na que se utilicen procedementos minimalistas (a súa duración será de alomenos 6'). Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita das seguintes obras: Preludes Op. 74 (nºs 1 y 3) de A. Scriabin y Petites esquisses d'oiseaux (nº 2: Le merle noir) de O. Messiaen. - Unha obra para orquestra a 2.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	ídem avaliación alternativa	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24,	40%

		EC4,5,7,8,10,11	
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998 Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001 Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984. LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998 Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione. Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992 Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997 Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text). Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972. Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990. CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9. LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003. MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994. PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985. MESSIAEN, O.: Tecnique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc.1944 PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999. AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpue rto, 1998. CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9. Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996. HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984. LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005. Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002 Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004 Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000 La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986. Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999 Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios". Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música. Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986. Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie). Fomer, J. &Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993. Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953. Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980. ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006. ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000. HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984. ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000. BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001. CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004 Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000. BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001. CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007			

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						6			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX (continuación)	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. Estudo das técnicas seriais.	2.1. Iniciación ó serialismo integral. 2.2. O. Messiaen. 2.3. P. Boulez	6
3. Introducción a música experimental	3.1. A indeterminación. 3.2. Aleatoriedade controlada. 3.3. Aleatoriedad libre	4
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes.	4.1. Obras para cuarteto. 4.2. Obras para quinteto. 4.4. Obras para ensembles. 4.3. Obras para orquestra.	5
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5

Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente. (**)	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, Musescore ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Cuarteto de corda que empregue unha linguaxe propia da música do século XX ou XXI. Duración mínima: 8'.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, Musescore ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Cuarteto de corda que empregue unha linguaxe propia da música do século XX ou XXI. Duración mínima: 8'. - Un trío con piano que empregue a técnica de Messiaen. Duración mínima: 8'. - Un cuarteto de madeiras que use técnica serial. Duración mínima: 8'. Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita dos Alterberg lieder, op 4 (II e V) de A. Berg.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en arquivo Finale, Sibelius, Musescore ou Dorico e Pdf), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Cuarteto de corda que empregue unha linguaxe propia da música do século XX ou XXI. Duración mínima: 8'. - Un trío con piano que empregue a técnica de Messiaen. Duración mínima: 8'. - Un cuarteto de madeiras que use técnica serial. Duración mínima: 8'. Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita dos Alterberg lieder, op 4 (II e V) de A. Berg.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN VII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							6		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX (continuación)	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. Estudo das técnicas seriais.	2. Continuación no estudo das técnicas seriais.	4
3. A música experimental (continuación)	3.1. A indeterminación. 3.2. Aleatoriedade controlada. 3.3. Aleatoriedad libre. 3.4. Cita e collage.	2
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes (continuación).	4.1. Obra para cuarteto de percusionistas. 4.2. Obras para quinteto sexteto, octeto... 4.3. Obras para orquestra.	8
5. Novas concepcións creativas.	5.1. Elementos non musicais no discurso.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as	1,5		1,5

dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.			
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - obra para percusión (multipercusión cun ou varios executantes. Entre os instrumentos de percusión deben figurar tanto de altura determinada como indeterminada). Poderán empregarse elementos electrónicos. Duración aproximada: 7 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI. - obra para conxunto instrumental (tomarase como formación a existente na materia Taller de Composición). Duración aproximada: 8 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta programación. (**)	T1,3, X21, EC5,8	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - dúas obras escritas a partir de poemas en galego dalgún autor do século XX. Procedementos empregados: serialismo e aleatoriedade controlada. Formación dispoñible (a elixir): soprano, barítono, frauta, oboe, dous percusionistas, guitarra, piano, cello e contrabaixo. Duración aproximada: 6 minutos cada unha. - obra para conxunto instrumental. Formación: frauta, clarinete, fagot, percusión, piano, violín, viola e violonchelo. Duración aproximada: 10 minutos. Procedementos empregados: os propios da música do século XX ou XXI. - obra para catro percusionistas (entre os instrumentos de percusión deben figurar tanto de altura determinada como indeterminada). Duración aproximada: 7 minutos. Procedementos empregados: os propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - dúas obras escritas a partir de poemas en galego dalgún autor do século XX. Procedementos empregados: serialismo e aleatoriedade controlada. Formación dispoñible (a elixir): soprano, barítono, frauta, oboe, dous percusionistas, guitarra, piano, cello e contrabaixo. Duración aproximada: 6 minutos cada unha. - obra para conxunto instrumental. Formación: frauta, clarinete, fagot, percusión, piano, violín, viola e violonchelo. Duración aproximada: 10 minutos. Procedementos empregados: os propios da música do século XX ou XXI. - obra para catro percusionistas (entre os instrumentos de percusión deben figurar tanto de altura determinada como indeterminada). Duración aproximada: 7 minutos. Procedementos empregados: os propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás			

circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAL, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc. 1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

G^a LABORDA, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

G^a LABORDA, J. M^a: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								6	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Os séculos XX (continuación) e XXI	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. As técnicas especiais	2.1. A microtonalidade - 2.2. Música e matemáticas - 2.3 Espectralismo. 2.4. Outras técnicas	4
3. Novas concepcións estruturais	3.1. A texturalidade. 3.2. As estruturas sonoras	2
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes.	4.1. Obras para quinteto, sexteto, octeto... 4.2. Obras para solista e conxunto instrumental 4.3. Obras para orquestra	8
5. Novos sistemas de notación musical.	5.1. Notación e grafismo.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - obra para orquestra a 3 ou banda sinfónica. Duración aproximada: 8 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta programación. (**)	T1,3, X21, EC5,8	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - obra para orquestra a 3 ou banda sinfónica. Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI. - quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos empregados con uso de técnicas instrumentais extendidas. - obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1-perc-pno-2-1-1-1. Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	O alumnado realizará e entregará os seguintes traballos: - obra para orquestra a 3 ou banda sinfónica. Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI. - quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos empregados con uso de técnicas instrumentais extendidas. - obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1-perc-pno-2-1-1-1. Duración aproximada: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música do século XX ou XXI.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fomer, J. &Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN PARA A IMAXE I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.-Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produción.	2. Estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1

3.- Nocións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movementos de cámara. • Espazo e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movementos sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Estrutura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1
5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. O pacto de veridición. Funcións desencadeantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1
6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6.1. Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. 6.2. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. 6.3. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relaciónándoas cos medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valorización e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a Imaxe. 6.4. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. 6.5. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mixtura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestais e vintage. 6.6. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios montaxes de tipo interdisciplinar(teatro máis música, danza, videocreación, etc)	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través da realización de exercicios ou proxectos compositivos audiovisuais concretos segundo o prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	60%
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica presencial, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuatrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas. En caso de que a avaliación do traballo persoal sexa favorable, poderá acordarse co alumnado a substitución da proba presencial pola entrega dun traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine, explicación escrita dos materiais e procedementos empregados e partitura desta (segundo as pautas do profesor), realizada nos entornos Cubase, Protocols, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será realizado e entregado no período que abarque o calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica presencial, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas. Para a realización da proba é obrigatoria a entrega dos exercicios pertencentes ao traballo persoal.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Entregar os exercicios ou proxectos compositivos audiovisuais deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine, explicación escrita dos materiais e procedementos empregados e partitura deste (segundo as pautas do profesor), realizada nos entornos Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Norton.

ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos.

ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco.

BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós.

BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960. Barcelona: Paidós.

BURT, George (1994) The art of film music. New England: Northeastern University Press.

CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores.

CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,.... Barcelona: Paidós.

COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar.

CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Norton.

COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press.

COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press.

COOKE, Merwyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press.

CUETO, Roberto. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nueve, 1996.

EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake.

HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990.

INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press.

JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona: Paidós, 2007.

LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica.

LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times.

MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books.

NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor.

PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton.

RAMAGUERA I RAMÍO, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre.

ROMÁN, A. (2008). El lenguaje audiovisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike.

RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001.

WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge.

XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006

Enlaces Recomendados:

- Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): <http://admablogg.blogspot.com>
- Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías.
- Compositores Cinematográficos del Estado Español: <http://usuarios.lycos.es/compositores> Web personal de Josep Lluís i Falcó
- Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura
- Historia y crítica del cine español: www.cervantesvirtual.com/por-tal/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Contiene artículos y material audiovisual.
- Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red.
- Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).
- Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de COMPOSICIÓN PARA A IMAXE II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.-Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Continuación no estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música. A ambientación sonora da imaxe.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produccion.	2. Continuación do estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1

3.- Nocións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movementos de cámara. • Espacio e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movementos sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Continuación do estudo: Estructura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1
5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. Continuación do estudo: O pacto de veridición. Funcións desencadenantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1
6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6. Continuación co estudo de: Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relacionándoas cos medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a Imaxe. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. Estudo e produción do efecto sonoro aplicado a imaxe e a súa relación co desenvolvemento da acción e significado da mensaxe. Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition, Reaper, Spear, e outros para a edición e procesamento dos efectos sonoros. Estudio da xeración de música para un spot publicitario: O jingle, música original, música tradicional, a adaptación musical, a "música o estilo de...", o uso de música de cine, músicas en variados estilos. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mestura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestrais e vintage. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios, montaxes de tipo interdisciplinar (teatro máis música, danza, vídeo, etc).	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Act. introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través da realización de exercicios ou proxectos compositivos audiovisuais concretos segundo o prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	60%
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica presencial, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuatrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas. En caso de que a avaliación do traballo persoal sexa favorable, poderá acordarse co alumnado a substitución da proba presencial pola entrega dun traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine, explicación escrita dos materiais e procedementos empregados e partitura desta (segundo as pautas do profesor), realizada nos entornos Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será realizado e entregado no período que abarque o calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiñantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica presencial, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas. Para a realización da proba é obrigatoria a entrega dos exercicios pertencentes ao traballo persoal.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Entregar os exercicios ou proxectos compositivos audiovisuais deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine, explicación escrita dos materiais e procedementos empregados e partitura deste (segundo as pautas do profesor), realizada nos entornos Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Nor ton. ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos. ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco. BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós. BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Holywood. Estilo cinematográfico y modo de produccion hasta 1960. Barcelona: Paidós. BURT, George (1994) The art of film music. New England: Nor theastern University Press. CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores. CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós. CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós. CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,.... Barcelona: Paidós. COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar. CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Nor ton. COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press. COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press. COOKE, Mer vyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press. CUETO, Rober to. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nuer, 1996. EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake. HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990.			

INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press.
JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona : Paidós, 2007.
LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica.
LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times.
MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books.
NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor.
PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton.
RAMAGUERA I RAMIÓ, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre.
ROMÁN, A. (2008). El lenguaje musivisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike.
RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001.
WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge.
XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006

Enlaces Recomendados:

- Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): <http://admaiblogg.blogspot.com>
- Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías.
- Compositores Cinematográficos del Estado Español: <http://usuarios.lycos.es/compositores> Web personal de Josep Lluís i Falcó
- Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura
- Historia y crítica del cine español: www.cervantesvirtual.com/por-tema/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Contiene artículos y material audiovisual.
- Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red.
- Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).
- Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de CONXUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Dña. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC6
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas i expresivas de diferentes corrientes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dúos.	1.1. Dúo con piano. 1.2. Dúos de instrumentos monódicos.	9
2. Planificación e desenvolvemento de proxectos creativos.	1.1. A elaboración da partitura. 1.2. Creación de particellas e organización de ensaios.	8
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Traballo persoal		62,5	62,5
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (propostos polo profesor segundo os instrumentos dispoñíbles).	T1, T3, T7, X2, X3, X7	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	EC5, EC6, EC11	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga. ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación. FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003 KUNITZ, Hans - A instrumentación. LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed.Suvini Zerboni, Milano PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002 PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001 VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto.			

Programación Docente de CONXUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	Dña. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com					Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC6
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas i expresivas de diferentes corrientes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dúos e tríos.	1.1. Dúos (continuación). 1.2. Tríos.	9
2. Planificación e desenvolvemento de proxectos creativos (continuación).	1.1. A elaboración da partitura. 1.2. Creación de particellas e organización de ensaios.	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Traballo persoal		62,5	62,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (propostos polo profesor segundo os instrumentos dispoñíbles).	T1, T3, T7, X2, X3, X7	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	EC5, EC6, EC11	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga. ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación. FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003 KUNITZ, Hans - A instrumentación. LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed.Suvini Zerboni, Milano PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002 PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001 VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto.			

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudo do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Repaso. 1.2. Funcionalidade. 1.3. Acordes tríadas. 5, 6, y 6/4. Cadencias. 1.4. Serie de sextas. 1.5. Acordes de dominante (V e VII). Modulación diatónica y cromática. 1.6. A tonalidade en relación cá modulación e cá ampliación da tonalidade. 1.7. Funcionalidade. 1.8. Repaso da modulación diatónica e cromática. 1.9. 6ª Napolitana. 1.10. Dominante da dominante. Secundariedade. 1.11. Coñecemento dos acordes de 6ª Aumentada e do modo maior mixto. 1.12. Armonización de baixos e tiple. 1.13. Notas extrañas. 1.14. Textura pianística e armonización de melodías	2
2. As notas estranas.	2.1 O Coral armonizado barroco. 2.2. O Coral traballado con figuración simple. Notas de paso, floreos anticipacións, escapada histórica, retardo 4ª pola 3ª. 3. Escalas auxiliares do modo menor.	3
3. Escalas auxiliares.	3.1. Escala melódica. 3.2. Escala natural. 3.3. Escala armónica.	1
4. Progresións.	4.1. Unitónicas e modulantes a través dos acordes de V7ª. 4.2. Sucesións de VII7ª diminuídos. 4.3. Progresións de II-V.	2
5. Acordes de V con 9ª	5. Acordes de V con 9ª maior e menor.	3
6. Contrapunto a dúas voces.	6.1. As especies. A dúas voces. 6.2. A imitación a 8ª. Coñecemento dos tipos de imitación. 6.3. O canon a 8ª por movemento directo, finito e infinito.	3

7. O pedal.	7.1. Pedal de I. 7.2. Pedal de V. 7.3. Armonías típicas sobre pedal. 7.4. Acordes sobre tónica. V y VII sobre tónica.	2
8. 6.º napolitana.	8. Modulacions con 6.ª napolitana. Incorporación ao modo maior mixto.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introductorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposición	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Pescuda de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fomer, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedálge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal

Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.

Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos, consensuados co profesor da materia:

2 análises harmónico/formais de obras ou fragmentos propostos polo profesor.

3 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

3 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto algúns exercicios de especies a dúas e tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a dúas voces, un canon á 8ª directa a dúas voces e un coral armonizado.

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio de repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	
XERAIS	
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O retardo e a Apoiatura. O coral	1. Estudo en profundidade dos diferentes tipos de retardo e uso tradicional da apoiatura. 1.1. O Coral traballado con figuración simple. 1.2. O Coral traballado con figuración máis complexa en contrapunto libre e con imitación.	3
2. Modulación.	2.1 Relación de 3ª entre tonalidades. 2.2 Cambio de modo, relacións tonais a pequena e media escala. 6.1.	1
3. Contrapunto a 2 e 3 voces.	3. Contrapunto a dúas voces e introducción ás tres voces. 3.1. As especies. A tres voces. 3.2. Contrapunto invertible. 3.3. Invención a dúas voces para piano. Diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritornello, aria da capo. Aprendizaxe na creación dun contratema. Estilos barroco e clásico.	3
4. Acordes de 9ª.	4. Acordes de 9ª sobre os restantes grados da escala.	1
5. Acordes de 11ª e 13ª..	5.1. Acordes con notas engadidas e substitutivas	1
6. Progresións.	6.1. Progresión unitónicas e modulantes con acordes 9ª de V. 6.2. Progresión unitónicas e modulantes con acordes	1
7. O acompañamento pianístico.	7. Textura pianística, patróns de acompañamento e armonización de melodías. Pezas breves.	1
8. Análise auditivo e teórico	8. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a verticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo clásico e barroco.	3
9. Contrapunto Imitativo	9. Armonización de baixos e tiple. 9.1. Contrapunto bachiano. Invención a dúas e tres voces. Imitación no baixo tiple.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introductorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposición	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Pescuda de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fomer, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción a análisis Shenkeriano. Ed Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal

Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribución ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schoenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.

Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos, consensuados co profesor da materia:

2 análises harmónico/formais de obras ou fragmentos propostos polo profesor.

3 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

3 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a dúas voces, 1 invención para conxunto instrumental a dúas voces, un canon á 8ª directa a dúas voces infinito, e un coral parcialmente figurado.

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto

163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN										
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudo do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A expansión da tonalidade. 2. Apoiatura e Retardo no clasicismo pleno e posterior. 3. As notas estranas na condución	1. A modulación lonxana en relación cá ampliación da tonalidade e a modulación enharmónica, no estilo do clasicismo pleno e romanticismo. 1.1. Funcionalidade extendida. 1.2. Cadencias avanzadas. 1.3. A 6ª Napolitana na modulación. 1.5. O modo maior mixto na modulación. 1.4. A modulación enharmónica: O acorde de VII7ª disminuída.	3

melódica.	2.1. Repaso e afondamento. 2.2. Resolución indirecta noutros acordes. 2.3. Resolución adornada. 2.4. Impor tancia deste tipo de figuración como factor de desenvolvemento motivico. 2.5. Uso do silencio como valor expresivo.	1
4. Contrapunto a 2, 3 e 4 voces.	3.1. Continuación co estudio do coral figurado e imitativo, cun plantexamento armónico máis romántico. 3.2. Estudo en profundidade da notación estrana mediante o uso da imitación.	3
5. Afondamento no estudio do uso do pedal. I / V romántico.	4.1. As especies. A tres e coñecemento a 4 voces. 4.2. A imitación a 8ª e a outros inter valos. Práctica dos tipos de imitación directa, contraria, retrógrada. Coñecemento da aumentación e retrogradación. 4.3. O canon a 5ª ou 4ª por movemento contrario a dúas voces, ea dúas voces máis unha complementaria. Estudio dos eixes fundamentais. 4.4. Estudio do invertible a tres voces. Estudio do procedemento armónico e confección de contrapuntos ou contratemas.	5
6. O acompañamento pianístico.	5.1. Fórmulas modulatorias sobre pedal. 5.2. Novenas sobre pedal. 5.3. Armonías alteradas sobre pedal. 5.4. Figuración polifónica sobre pedal. 5.5. Uso do pedal de xeito libre.	2
7. Sintaxis harmónica e contrapuntística.	6. Afondamento no estudio e práctica das fórmulas típicas do acompañamento pianístico.	2
	7. Continuación co estudo da harmonía e o contrapunto no seu sentido sintáctico (frase, semifrase, secciones etc,) desenvolvendo a creación de pequenas formas musicais desenvolvendo o acompañamento pianístico e con exercicios propostos a tres voces (especies, imitacións e canones) e a catro par tes (corais e exercicios diversos) no estilo do clasicismo pleno e romanticismo.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2	10	2
Traballo persoal		56	56
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9. O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	20%
			20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8,	40%

		EC10	
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España. GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal,CLIVISPublicacions: Barcelona. NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984. Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998. Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947. Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986. Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: CompendiumMusicae, 2003. De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Armonía. Ed. Labor. Falk, Julien - Technique de la musiqueatonale. Ed. Alphonse Leduc. Fomer, J. &Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979. Forte, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análiseShenkeriana. Ed Labor, 1992. Gedatge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990. Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical. Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal. Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi. Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998. La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998. Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982 Morgan, Robert P. – A Música do século XX, Ed. Akal Morgan, Robert P. – Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal Norton Anthology of WeaternMusic, vols. I e II. Ed. Norton &Company, 1988. Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical. Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical. Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Armonía. Ed. Labor. Reger, Max - Contribucionsaoestudo da modulación. Ed. Real Musical. Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp. Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria. Salzer&Shachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999. Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963 Schoenberg, A. - Funcionsestructurais da harmonía. Ed. Real Musical Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical. Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967. Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947. Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria. Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.			
9. Observacións			
CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL			
O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos, consensuados co profesor da materia:			
2 análises harmónico/formais de obras ou fragmentos propostos polo profesor.			

3 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

3 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 8ª directa a dúas voces e outro con voz complementaria e un coral figurado.

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN										
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio de repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A modulación enharmónica, no estilo romántico.	1.1. O estudo dos diferentes tipos de 6ª aumentada na modulación enharmónica. 1.2. O uso dos acordes tríadas maiores e menores na enharmonía. 1.3 O uso dos acordes aumentados na enharmonía.	4
2. Os acordes de V e III grao no romanticismo.	2. O estudo dos acordes de V con 5ª aumentada e 5ª diminuída. Orixe e Uso. O III grao aumentado do modo menor, uso no romanticismo.	1
3. Enlaces modais.	3. Enlaces modais, no romanticismo.	2
4. Contrapunto inver tible a tres voces.	4.1. Estudio da invención a tres voces, 4.2. Uso de diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritornello, aria da capo, minuetto, lied, lied desenvolto, etc. 4.3. Práctica escrita para piano e para trio instrumental. Predominará o estilo clásico pleno e romántico.	4
5. Progresións irregulares.	5. Progresións irregulares. Sucesións errantes. Resolucións irregulares dos acordes do grupo dominante. A relación de todo isto coa enharmonía e a liberdade da disonancia.	2
6. O coral variado.	6. O coral variado. Mecánica, práctica escrita de xeito vocal e instrumental a catro voces, en diferentes estilos.	2
7. Análise auditivo e teórico.	7. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a verticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo do clasicismo pleno e o século XIX.	2

1. A expansión da tonalidade.	1. A modulación lonxana en relación cá ampliación da tonalidade e a modulación enharmónica, no estilo do clasicismo pleno e romanticismo. 1.1. Funcionalidade extendida. 1.2. Cadencias avanzadas. 1.3. A 6ª Napolitana na modulación. 1.5. O modo mayor mixto na modulación. 1.4. A modulación enharmónica: O acorde de VII ^{7a} diminuída.	3
2. Apoiatura e Retardo no clasicismo pleno e posterior.	2.1. Repaso e afondamento. 2.2. Resolución indirecta noutros acordes. 2.3. Resolución adornada. 2.4. Importancia deste tipo de figuración como factor de desenvolvemento motivico. 2.5. Uso do silencio como valor expresivo.	1
3. As notas estranas na condución melódica.	3.1. Continuación co estudo do coral figurado e imitativo, cun plantexamento armónico máis romántico. 3.2. Estudo en profundidade da notación estrana mediante o uso da imitación.	3
4. Contrapunto a 2, 3 e 4 voces.	4.1. As especies. A tres e coñecemento a 4 voces. 4.2. A imitación a 8ª e a outros intervalos. Práctica dos tipos de imitación directa, contraria, retrógrada. Coñecemento da aumentación e retrogradación. 4.3. O canon a 5ª ou 4ª por movemento contrario a dúas voces, ea dúas voces máis unha complementaria. Estudio dos eixes fundamentais. 4.4. Estudio do invertible a tres voces. Estudio do procedemento armónico e confección de contrapuntos ou contratemas.	5
5. Afondamento no estudo do uso do pedal. I / V romántico.	5.1. Fórmulas modulatorias sobre pedal. 5.2. Novenas sobre pedal. 5.3. Armonías alteradas sobre pedal. 5.4. Figuración polifónica sobre pedal. 5.5. Uso do pedal de xeito libre.	2
6. O acompañamento pianístico.	6. Afondamento no estudo e práctica das fórmulas típicas do acompañamento pianístico.	2
7. Sintaxis harmónica e contrapuntística.	7. Continuación co estudo da harmonía e o contrapunto no seu sentido sintáctico (frase, semifrase, secciones etc,) desenvolvendo a creación de pequenas formas musicais desenvolvendo o acompañamento pianístico e con exercicios propostos a tres voces (especies, imitacións e canones) e a catro partes (corais e exercicios diversos) no estilo do clasicismo pleno e romanticismo.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2	10	2
Traballo persoal		56	56
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9. O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	20%
			20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame. o	T2, T4, X8, X10, X11,	40%

	alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	X15, X23, EC1, EC8, EC10	
ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España. GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal,CLIVISPublicacions: Barcelona. NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984. Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998. Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947. Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986. Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: CompendiumMusicae, 2003. De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Armonía. Ed. Labor. Falk, Julien - Technique de la musiqueatonale. Ed. Alphonse Leduc. Fomer, J. &Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979. Forte, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análiseShenkeriana. Ed Labor, 1992. Gedatge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990. Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical. Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal. Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi. Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998. La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998. Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982 Morgan, Robert P. – A Música do século XX, Ed. Akal Morgan, Robert P. – Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal Norton Anthology of WeaternMusic, vols. I e II. Ed. Norton &Company, 1988. Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical. Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical. Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Armonía. Ed. Labor. Reger, Max - Contribucionsaoestudo da modulación. Ed. Real Musical. Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp. Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria. Salzer&Shachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999. Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963 Schoenberg, A. - Funcionsestructurais da harmonía. Ed. Real Musical Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical. Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967. Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947. Zamacois, J. - Cuadernos de exercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria. Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.			
9. Observacións			
CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL			
O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos, consunsuados co profesor da materia:			
2 análise harmónico/formais de obras ou fragmentos propostas polo profesor.			
3 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.			
3 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.			
En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 5ª por mov. contrario a a dúas voces e outro con voz complementaria e un coral variado.			

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
2. Realización a 4 partes.	1.1. Pautas básicas de enlace entre acordes. Duplicacións, disposicións, movementos de voces. Inversións.	2
3. Escalas auxiliares do modo menor	3.1. Escalas melódica e natural no modo menor.	1
4. Acordes alterados na tonalidade	4.1. 6.ª napolitana e 6.ª aumentada italiana e alemana. Introdución a armonía mixta ou de intercambio modal.	4
5. Modulación. Progresións.	5.1. Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Progresións unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II -V-I.	3
6. O Coral barroco armonizado	6.1. Introdución á harmonización dunha melodía. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas, 7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introdución ao retardo.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
--------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Traballo persoal fóra da aula		27	27
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes..	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997
- Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introdución as quintiadas. A novena de dominante.	1
2. 2. Notas estrañas.	2.1. Nota de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introdución a Pedal	3
3. Modulación. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulación lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6ª aumentada francesa e wagneriana. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3
5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas estrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Modulación veciña, traballo con melodías. 7.1. Pequena forma: lied, minueto e outras.	3
7. Práctica harmónico/contrapuntística	7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introdución ao retardo.	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
---------------------------------	-------	-----------	-------

		PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual		28	28
Total de horas por cuadrimestre				45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes..	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
ERASMUS			

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de **HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA III**

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Dña. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e documentación musical. Estudo do repertorio de seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4.
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23.
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal, así coma, das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro partes, así como, outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9ª	1.1. Novena maior e menor de dominante. 1.2. Novenas noutros graos.	2
2. Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5ª alterada. 2.2. Acordes de 6ª aumentada. 2.3. A 6ª aumentada wagneriana.	3
3. Modulación	3.1. Continuación da modulación lonxana. Modulación cromática e tipos de modulación enharmónica.	3
4. Modulación enharmónica.	4.1. Modulación de 7ª diminuída. 4.2. Modulación coa 6ª aumentada alemana. Uso doutros acordes.	3
5. Contrapunto a tres voces.	5.1. Continuación co coñecemento e práctica dos contrapunto a dúas e tres voces.	2
6. Práctica harmónico-contrapuntística.	6.1. Estudo da melodía acompañada. 6.2. Progresións irregulares e procesos cromáticos da crise dos sistema tonal. 6.3. Profundización no uso dos pedais e as notas extrañas.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso			

	anterior, c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entreta e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		27	27
Total de horas por cuatrimestre				45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (técnicos, prácticos ou auditivos). A nota final deste a paratado será a nota media das cualificacións obtidas neles.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. idea Books
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998

La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de **HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA IV**

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Dna. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e documentación musical. Estudo do repertorio de seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4.
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23.
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal, así coma, das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro partes, así como, outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 11ª e 13ª.	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substitutivas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, Stravinsky, Bartok, Hindemith, etc	3
4. Atonalidade e dodecafonismo	4.1. Expresionismo e atonalidade libre, Berg, Shöenberg. 4.2. Dodecafonismo, Webern, 4.3. Serialismo integral, outras correntes.	3
5. Práctica harmónico-contrapuntística.	5.1. Estudo do contrapunto invertible. 5.2. Uso do contrapunto e a polifonía nas novas linguaxes do século XX.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	17		17
Traballo persoal fora da aula		28	28
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (técnicos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas neles.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. idea Books
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
 Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical
 Piston, W. - Armonía. Labor
 Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
 Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
 Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
 Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN			
CARÁCTER	A) Formación Básica				TIPO DE CLASES	Colectiva			
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal			
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal			
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
	2								1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	Dna. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
2. Realización a 4 partes.	2.1. Pautas básicas de enlace entre acordes. Duplicacións, disposicións, movementos de voces. Inversións.	3
3. Escalas auxiliares do modo menor.	3.1. Escalas melódica e natural no modo menor.	3

4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6. ^a napolitana e 6. ^a aumentada italiana e alemana. Introducción a armonía mixta ou de intercambio modal.	3
5. Modulación. Progresións.	5.1. Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Progresións unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II -V-I.	3
6. O coral barroco armonizado.	6.1. Introducción á harmonización dunha melodía. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas, 7. ^a de paso, floreos e nota de paso. Introducción ao retardo.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%
*Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes. *As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books

For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN			
CARÁCTER	A) Formación Básica				TIPO DE CLASES	Colectiva			
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal			
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso	4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Idiomas
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	Dna. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introducción as quintas. A novena de dominante.	2
2. Notas estrañas.	2.1. Profundización nas notas de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introducción a Pedal	3
3. Modulación. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulación lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6ª aumentada italiana, alemá e francesa. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3

5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Profundización na harmonización dunha melodía.	2
6. Introducción ao contrapunto a dúas voces.	6.1. Introducción aos tipos de imitación a dúas voces. Coñecemento e práctica do canon e a invención a dúas voces.	2
7. Práctica harmónico/contrapuntística.	7.1. Coñecemento das pequenas formas: lied, minueto e outras.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%

*Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS			
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.			

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.

Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.Revisión de contidos de Harmonía e contrapunto I e II.	1.1. Modulación. 1.2 Corales. 1.3 Dominantes secundarias. 1.4 Notas estrañas.	2
2.Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5.ª alterada. 2.2. Acordes de 6.ª aumentada. 2.3. A 6ª aumentada wagneriana.	3
3.Modulación.	3.1. Continuación da modulación lonxana. Modulación cromática e tipos de modulación enharmónica.	3
4.Modulación enharmónica.	4.1. Modulación de 7ª diminuída. 4.2. Modulación coa 6ª aumentada almana. Uso doutros acordes.	3
5. Contrapunto a dúas ou tres voces.	5.1. Continuación co coñecemento e práctica do contrapunto a dúas e tres voces.	2
6. Práctica harmónico/contrapuntística.	6.1. Estudo da melodía acompañada. 6.2 Progresións irregulares e procesos cromáticos da crise do sistema tonal.	4

6.3. Profundización no uso dos pedais e as notas estrañas.		Total de sesións por cuadrimestre		17
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases		25,5		25,5
Avaliación		2		2
Realización tarefas/ traballo individual			32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre				60
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN	
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)				
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%	
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%	
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%	
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)				
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%	
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%	
ERASMUS				
O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.				
En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947				
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986				
Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press				
De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books				
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992				
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988				
García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.				
Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música				
Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II				
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998				
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998				
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982				

Napoli - Libros de ejercicios I y II

Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical

Piston, W. - Armonía. Labor

Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía

Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
									Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3,T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre par tes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9º, 11.ª e 13.ª	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substituídas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos.	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, Stravinsky, Bartok, Hindemith, etc.	3
4. Atonalidade e dodecafonismo.	4.1. Expresionismo e atonalidade libre, Berg, Schönberg. 4.2. Dodecafonismo, Webern. 4.3. Serialismo integral, outras correntes.	3

5. Práctica harmónico/contrapuntística.	5.1. Estudo do contrapunto invertible. 5.2. Uso do contrapunto e a polifonía nas novas linguaxes do século XX.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

O alumnado procedente de países europeos será avaliado co mesmo criterio que o alumnado oficial. No caso de non completar un curso ou semestre enteiro, recibirá unha avaliación orientativa xunto cunha acreditación das horas lectivas realizadas, garantindo así a coherencia co sistema de orixe e o respecto á institución de destino.

En canto ao alumnado procedente de países non europeos, e recoñecendo o carácter inclusivo destas mobilidades, a avaliación combinará o rigor académico co respecto ás circunstancias individuais. Teranse en conta factores como a diversidade cultural, o proceso de adaptación e, de ser o caso, o impacto de situacións excepcionais ou de conflito nos países de orixe. A avaliación basearase na actitude, no progreso respecto ao nivel inicial e nas competencias adquiridas, sempre co compromiso de preservar a confianza das institucións. As programacións e os obxectivos adaptaranse ás necesidades de cada participante, para garantir unha experiencia educativa xusta, enriquecedora e plenamente recoñecida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Napoli - Libros de ejercicios I y II

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988

Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical

Piston, W. - Armonía. Labor

Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía

Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra barroca, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra barroca.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Coñecer e empregar unha orquestra barroca.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer e empregar, de forma xeral e atemporal, as familias de instrumentos da orquestra, sós e mesturados	T1, T2, G2, G4, G11, G14, EC2, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A familia orquestral	1.1. Instrumentos e principios básicos da orquestra. Familias. A cor dos instrumentos. Uso da bibliografía	5
2. A orquestra no barroco	2.1. A corda, os ventos e a percusión no barroco. Análise de partituras orquestrais.	6
3. Grupos de timbres	3.1. Diferentes cores instrumentais, en diferentes estilos musicais. Metais, vento e percusión. Traballos de orquestración.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Procura de información		5	5
Realización de tarefas		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito*	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*O profesor pode acordar cos estudantes substituír o exame pola entrega dun proxecto.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Rimsky-Kórsakov, Nicolai. Principios de orquestación. Ricordi, 1946.
 Adler, Samuel. El estudio de la orquestación. Idea Books, 2006.
 Casella, A. y Mortari, V. La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi, 1948.
 Charles, Agustín. Instrumentación y orquestación clásica y contemporánea, volúmenes I a IV. Rivera, 2009-2015.
 Piston, Walter. Orquestación. Real Musical, 1984.

Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra clásica, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra clásica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra clásica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Coñecer e empregar unha orquestra clásica de tamaño medio	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer e empregar, de forma xeral e atemporal, as familias de instrumentos da orquestra, sós e mesturados	T1, T2, G2, G4, G11, G14, EC2, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A familia orquestral	1.1. Continuación do estudo dos instrumentos da orquestra. Familias. A cor dos instrumentos	5
2. A orquestra no clasicismo	2.1. A corda, os ventos e a percusión no clasicismo. Análise de partituras orquestrais.	6
3. Grupos de timbres	3.1. Diferentes cores instrumentais, en diferentes estilos musicais. Metais, vento e percusión. Traballos de orquestración.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Procura de información		5	5
Realización de tarefas		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito*	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*O profesor pode acordar cos estudantes substituír o exame pola entrega dun proxecto.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Rimsky-Kórsakov, Nicolai. Principios de orquestación. Ricordi, 1946.
 Adler, Samuel. El estudio de la orquestación. Idea Books, 2006.
 Casella, A. y Mortari, V. La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi, 1948.
 Charles, Agustín. Instrumentación y orquestación clásica y contemporánea, volúmenes I a IV. Rivera, 2009-2015.
 Piston, Walter. Orquestación. Real Musical, 1984.

Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra romántica, evolución e transformación dos instrumentos.		6
2. A disposición da orquestra romántica.		4
3. Estudio dos novos instrumentos da orquestra romántica e explotación ao límite dos recursos de cada instrumento.		4
4. Escritura camerística dentro da grande orquestra.		3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
 Piston, W. - Orquestación. Real Musical

Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal3
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A grande orquestra sinfónica da segunda metade do século XIX.		5
2. Proceso de inflación da orquestra a finais do século XIX.		4
3. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores.		4
4. A cor como finalidade en si mesma.		4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuatrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana

Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN V

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	Dña. Nuria Núñez Hierro				nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as funcións e posibilidades da sección de percusión e empregar o estilo camerístico dentro da grande orquestra.	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo compacto e de amalgama de finais do século XIX, ao estilo de Wagner.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo de cores diferenciadas e puras dos instrumentos, ao estilo de Mahler e Rimsky Korsakov.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras no estilo colorista do Impresionismo.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer os novos recursos dos instrumentos tradicionais, descubertos no século XX, e os instrumentos de recente invención e as súas posibilidades dentro da orquestra.	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra romántica de finais do século XIX (continuación).	1.1. mestura de cores e cambios de cor. 1.2. Tratamento do tutti.	2
2. A orquestra do século XX.	2.1. Evolución e transformación dos instrumentos: Wagner, Mahler, Strauss. 2.2. Desenvolvemento da sección de percusión..	4
3. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	3.1. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. 3.2. Combinacións diferentes das familias orquestrais. 3.3. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. 3.4. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	4
4. Escolas de orquestración que xorden a finais do século XIX.	4.1. Alemaña: Wagner, Mahler, Strauss. 4.2. Francia: Fauré, Debussy, Ravel. 4.3. Rusia: Rimsky Korsakov, Tchaikovsky, Stravinsky.	4
5. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores, na construción do grande empaste e na fusión instrumental.	5.1. Teoría e realización.	3

Total de sesións por cuadrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana			

Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. José Antonio Cantal Mariño					tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	Dna. Nuria Núñez Hierro					nuria_nunez_hierro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as funcións e posibilidades da sección de percusión e empregar o estilo camerístico dentro da grande orquestra.	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo compacto e de amalgama de finais do século XIX, ao estilo de Wagner.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo de cores diferenciadas e puras dos instrumentos, ao estilo de Mahler e Rimsky Korsakov.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras no estilo colorista do Impresionismo.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer os instrumentos da orquestra de sopros, así como as súas características, e instrumentar para distintas formacións de vento.	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX.	11.1. Wagner, Mahler, Strauss. 1.2. Desenvolvemento da sección de percusión.	4
2. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	2.1. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. 2.2. Combinacións diferentes das familias orquestrais. 2.3. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. 2.4. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	5
3. Escolas de orquestración que xorden a finais do século XIX (Continuación).	3.1. Alemaña: Wagner, Mahler, Strauss. 3.2. Francia: Fauré, Debussy, Ravel. 3.3. Rusia: Rimsky Korsakov, Tchaikovsky, Stravinsky.	5
4. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores, na construción do grande empaste e na fusión instrumental.	4.1. Características e modelos de instrumentación.	2

5. A orquestra de ventos.	5.1. Orgánicos e principios básicos de instrumentación.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial

Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL3
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal3
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Empregar o estilo camerístico e vir tuosístico dentro da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra do século XX (continuación) e XXI.		5
2. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX	Desenvolvemento da sección de percussion.	3
3. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. Combinacións diferentes das familias orquestrais. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	4
4. Escolas de orquestración en España	Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompou, E. Halffter, R. Halffter Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Bernaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc.	5
5. A orquestra de sopros.		
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuatrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial

Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE									Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Empregar o estilo camerístico e vir tuosístico dentro da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Ser quen de crear unha idea acústica de sonoridades instrumentais non habituais, a través da lectura	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Escolas de orquestración en España (continuación)	Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompou, E. Halffter, R. Halffter, Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Bemaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc.	8
2. Banda de Música e Banda de Música Sinfónica.		5
3. Outras agrupacións	Música mixta (música electrónica en vivo, electroacústica, etc.). O espazo sonoro como un novo instrumento: Auraphon. Internet, o non lugar.	4

Total de sesións por cuatrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuatrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books			
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical			

Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA DA COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Fernando Ruibal Tilve				fernando_ruibal_tilve@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Principios de educación, pedagogía, didáctica: elementos e enfoques; ámbitos da acción educativa e axentes da educación: educando e educador/a. Novas perspectivas en educación. Pedagogía do acto creativo. Recursos didácticos: medios, materiais e criterios para a súa selección e utilización na aula.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Pedagogía musical; Didáctica da Música; Psicopedagogía; Introducción á investigación
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8, T10, T14
XERAIS	X5, X8, X10, X13, X14, X19, X25
ESPECÍFICAS	EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer e analizar os métodos mais destacados da Composición musical desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, os seus fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos, didácticos e de recursos.	T1, T2, T8, T10, X5, X10, X13, E7, E10
2. Reflexionar sobre os novos problemas e retos que plantea o ensino da composición musical na actualidade.	T1, T2, T3, T8, X5, X10, X19, E10
3. Coñecer e valorar as políticas educativas españolas, desde o Plano de estudos de 1942 até a actualidade, con respecto ó ensino da composición musical.	T1, T2, T8, T10, X10, X13, X14, X19, X25, E7, E10
4. Desenvolver habilidades de planificación didáctica como proxectos y deseños en situacións e contextos educativos específicos.	T2, T8, T10, X10, X13, X18, X19, E7
5. Valorar o papel da creatividade e da técnica como par te fundamental da metodoloxía do ensino da composición musical.	T2, T8, T10, X10, X13, X19
6. Ser consciente da necesidade da innovación didáctica como adecuación permanente ós cambios científicos, tecnolóxicos e culturais.	T1, T2, T4, T8, X5, X10, X13, X19, X25

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A Educación. Os principios da educación.	1.1. Concepto de Educación , pedagogía e didáctica. 1.2. A persoa como suxeito da educación. 1.3. Rasgos educativos da persoa. 1.4. Principios da educación personalizada.	1
2. Os fins e os métodos.	2.1. Fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos e didácticos dos métodos de ensino da composición musical desde a 2ª metade do século XX ata a actualidade. Integración dos diferentes métodos na didáctica.	5
3. O ensino da Composición musical: Os axentes da educación.	3.1. O profesor de composición e o alumnado 3.2. Funcións da tarefa docente 3.3. Profesionalidade do docente e compromiso Deontolóxico.	2
4. A práctica docente da Composición musical e acción curricular.	4.1. O currículo. 4.2. Os compoñentes do desenvolvemento do currículo. 4.3. Os niveis de concreción curricular. 4.4. A metodoloxía. 4.5. A avaliación.	2
5. O acto creador e creativo.	5.1. Creatividade vs. técnica.	2
6. O Ensino da Composición musical en España.	6.1. A Composición no ensino xeral español. A propedeútica da Composición musical no Grao Medio. A formación no Grao Superior.	2
		5
	Total de sesións por cuatrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	80%
Traballo persoal	Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8,14, X5,8,10,13,14,19,25 EC7,10	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua*)			
Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Hemsey, V: Pedagogía musical: dos décadas de pensamento y acción Educativa. Lumen. B. Aires 2002 <http://revistadepedagogia.org/> Artículos y libros sobre educación: <http://teoriasunikino.blogspot.com.es/2009/03/dewey.html>
 Artículos de pedagogía: <http://www.wikilearning.com/articulos/pedagogia/categoria/76-4>
 Zamacois, J.: Tratado de Armonía de, vols. I-III. Ed. SpanPress Universitaria.

Piston, W.: Tratado de Armonía. Barcelona: Ed. Labor, 1992.

Persichetti, V.: La Armonía en el siglo XX. Madrid, R. M., 1985.

Normativa vixente:

Real Decreto 1614/2009, de 26 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas artísticas superiores reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Real Decreto 631/2010, de 14 de mayo, por el que se regula el contenido básico de las enseñanzas artísticas superiores de Grado en Música establecidas en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación

Decreto 260/2011 de 26 de julio, por el que se establecen las enseñanzas artísticas superiores de Grado en Música en Andalucía.

Orden de 16 de octubre de 2012, por la que se establece la ordenación de la evaluación del proceso de aprendizaje del alumnado de las enseñanzas artísticas superiores de Arte Dramático, Danza y Música y se regula el sistema de reconocimiento y transferencia de créditos de estas enseñanzas.

Plan de estudios do CMUS Superior de Vigo (archivo PDF).

Música y Educación: <http://www.musicalis.es/>

Enseñanzas Artísticas. MEC: <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/ensenanzas-artisticas/musica.html>

Lista electrónica europea de música y educación: <http://musica.rediris.es/leeme/> Editorial Graó: <http://aula.grao.com/revistas/presentacion.asp?ID=3>

Sociedad española de Pedagogía: <http://www.uv.es/soespe/bordon.htm>

Cuadernos de Pedagogía: <http://www.cuadernosdepedagogia.com/>

Revista de Educación. Ministerio de Educación: <http://www.revistaeducacion.mec.es/inicio.html>

Web de la Consejería de Educación de Andalucía: www.juntadeandalucia.es/educacion/ Enciclopedia virtual de didáctica y organización escolar <http://peremarques.pangea.org/evdioe.htm>

Revista Iberoamericana de educación <http://www.rieoei.org>

Programación Docente de REDUCCIÓN DE PARTITURAS APLICADA Á COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Formación instrumental complementaria

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Redución ao teclado de partituras de distintas formacións vocais e instrumentais de dificultade progresiva, análise de elementos musicais incluídos na partitura e aplicación ao teclado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicado á composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6
XERAIS	X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC5, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adestrar as estruturas cognitivas, a sensibilidade auditiva e as destrezas técnicas necesarias para dominar as amplas posibilidades polifónicas do piano aplicadas á composición para conxuntos vocais, instrumentais e mixtos, desenvolvendo a capacidade de síntese do material musical.	T1, T3, T6, X15, X22, X24, EC5
2. Coñecer as particularidades de afinación, ámbito e escritura dos diversos instrumentos, así como a tipoloxía das agrupacións instrumentais asociadas a cada período da historia da música.	T6, X3, X13, X17, EC1, EC5
3. Realizar a análise formal, así como a análise harmónica ao teclado baseada nos principios do baixo cifrado, de obras vocais, instrumentais e mixtas, reducindo a textura polifónica ao seu esquema estrutural básico.	T3, T6, X1, X2, EC2, EC11
4. Coñecer as convencións establecidas para trasladar diferentes texturas e deseños instrumentais á súa realización pianística, de xeito que se obteña un compromiso óptimo entre a información e a sonoridade implícitas na partitura orixinal e a información e a interpretación posible da transcripción	T3, X3, X13, X21, EC1, EC3
5. Realizar a lectura ao piano, e a súa posterior transcripción, de fragmentos e obras vocais que empreguen as claves tradicionais.	T1, T6, X3, X8, EC3, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Fundamentos da redución de partituras.	1.1. Análise formal e harmónica: 1.1.1. Principios do baixo cifrado. 1.2. Claves: 1.2.1. Claves tradicionais. Par tes e tesitura asociadas. 1.2.2. Lectura ao piano en ata catro claves simultáneas. 1.3. Instrumentación: 1.3.1. Clasificación dos instrumentos orquestrais. 1.3.2. Tesitura e claves asociadas na escrita. 1.4. Instrumentos transpositores: 1.4.1. Tipos. Transposición asociada. 1.4.2. Lectura ao piano de combinacións de transpositores. 1.5. Transcripción pianística: 1.5.1. Deseños instrumentais e pianísticos. 1.5.2. Balance sonoro das par tes no piano. 1.5.3. Selección e simplificación das par tes. 1.5.4. Análise de exemplos de transcripcións. 1.5.5. Transcripción a piano solo, a catro mans e a dous pianos.	5
2. O Coral.	2.1. Técnicas de redución coral. 2.2. Tratamento das voces. 2.3. Lectura e transcripción pianística de pezas polifónicas a 2, 3 e 4 par tes en claves antigas.	4
3. Música de cámara.	3.1. Técnicas de redución instrumental. 3.2. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos de cámara do período clásico e do primeiro Romanticismo: 3.2.1. Diferentes formacións de vento	4
4. Orquestra de ventos.	4.1. Lectura e transcripción de obras ou fragmentos para orquestra de ventos de diferentes épocas e estilos.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
---------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Avaliación inicial	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			

Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través da realización de exercicios concretos semanais, segundo o calendario estipulado polo profesor (lectura de baixos cifrados, corais a catro claves e transporte de fragmentos, realización ao piano da redución de partituras propostas polo docente, presentación de transcricións e interpretación destas ao piano, análise formal e harmónica de fragmentos ao piano, etc.). A nota final será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
--------------------	--	---	------

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Realización, como mínimo, das seguintes actividades: • A1: Realización ao piano da redución dunha partitura proposta polo docente. • A2: Realización ao piano da redución dunha partitura das traballadas ao longo do cuatrimestre. • A3: Presentación das transcricións encomendadas polo docente durante o cuatrimestre e interpretación ao piano dunha delas. • A4: Análise formal e harmónica dun fragmento ao piano.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona
DOUPOND - Método de transposición para piano. Ed. Boileau, Barcelona
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris
CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi
ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación
FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003
OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris
REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley
SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano
SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001
VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto

Programación Docente de REDUCCIÓN DE PARTITURAS APLICADA Á COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA FORMACIÓN INSTRUMENTAL COMPLEMENTARIA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Redución ao teclado de partituras de distintas formacións vocais e instrumentais de dificultade progresiva, análise de elementos musicais incluídos na partitura e aplicación ao teclado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicado á composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6
XERAIS	X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC5, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adestrar as estruturas cognitivas, a sensibilidade auditiva e as destrezas técnicas necesarias para dominar as amplas posibilidades polifónicas do piano aplicadas á composición para conxuntos vocais, instrumentais e mixtos, desenvolvendo a capacidade de síntese do material musical.	T1, T3, T6, X15, X22, X24, EC5
2. Coñecer as particularidades de afinación, ámbito e escritura dos diversos instrumentos, así como a tipoloxía das agrupacións instrumentais asociadas a cada período da historia da música.	T6, X3, X13, X17, EC1, EC5
3. Realizar a análise formal, así como a análise harmónica ao teclado baseada nos principios do baixo cifrado, de obras vocais, instrumentais e mixtas, reducindo a textura polifónica ao seu esquema estrutural básico.	T3, T6, X1, X2, EC2, EC11
4. Coñecer as convencións establecidas para trasladar diferentes texturas e deseños instrumentais á súa realización pianística, de xeito que se obteña un compromiso óptimo entre a información e a sonoridade implícitas na partitura orixinal e a información e a interpretación posible da transcripción	T3, X3, X13, X21, EC1, EC3
5. Realizar a lectura ao piano, e a súa posterior transcripción, de fragmentos e obras vocais que empreguen as claves tradicionais.	T1, T6, X3, X8, EC3, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Música de cámara.	1.1. Técnicas de redución instrumental. 1.2. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos dende o Romanticismo ata agora: 1.2.1: Cuarteto de cordas: Cuarteto de Ravel. 1.2.2. Ensembles de orgánicos diversos: noite Transfigurada de Schönberg.	9
2. Orquestra.	2.1. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos para orquestra dende o romanticismo: Terceira sinfonía de Brahms, Sinfonía 1 de R. Korsakov, Sinfonía de instrumentos de vento de Strawinsky. 2.2. As obras e tempos para reducir por escrito e entregar (escrito en finale ou sibelius e correctamente encadernado), ademais de, como o resto, ser tocadas ao piano en clase, son: Kinde-Totenlieder, Mahler (cancións 1, 2, 3).	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70

Total de horas por cuatrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través da realización de exercicios concretos semanais, segundo o calendario estipulado polo profesor (lectura de baixos cifrados, corais a catro claves e transporte de fragmentos, realización ao piano da redución de partituras propostas polo docente, presentación de transcricións e interpretación destas ao piano, análise formal e harmónica de fragmentos ao piano, etc.). A nota final será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Realización, como mínimo, das seguintes actividades: • A1: Realización ao piano da redución dunha partitura proposta polo docente. • A2: Realización ao piano da redución dunha partitura das traballadas ao longo do cuatrimestre. • A3: Presentación das transcricións encomendadas polo docente durante o cuatrimestre e interpretación ao piano dunha delas. • A4: Análise formal e harmónica dun fragmento ao piano.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona DOUPOND - Método de transposición para piano. Ed. Boileau, Barcelona ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003 OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001 VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto			

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECIMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Historia e evolución dos ensembles.	1.1. Historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara na música culta occidental.	4
2. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI.	2.1. Principais modelos de composición do século XX na música para ensemble e orquestra de cámara.	4
3. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos.	3.1. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos do século XX.	5
4. Cuestións técnicas da escrita.	4.1. Notación. 4.2. Técnicas instrumentais. 4.3. Realización da partitura e materiais para a interpretación.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24

Avaliación	8		8
Realización tarefas/ traballo individual		56,5	56,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos, defensa e audición pública.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	80%
	Actitude e participación na clase.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECIMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAI	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Historia e evolución dos ensembles (continuación).	1.1. Historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara na música culta occidental.	4
2. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI (continuación).	2.1. Principais modelos de composición do século XX na música para ensemble e orquestra de cámara.	4
3. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos (continuación).	3.1. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos do século XX.	5
4. Cuestións técnicas da escrita (continuación).	4.1. Notación. 4.2. Técnicas instrumentais. 4.3. Realización da partitura e materiais para a interpretación.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
---------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	8		8
Realización tarefas/ traballo individual		56,5	56,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos, defensa e audición pública.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	80%
	Actitude e participación na clase.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	20%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	80%

ERASMUS			
----------------	--	--	--

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECIMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAI	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI	17
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas/ensaíos			
Audicións	25		25
Avaliacións			
Busca de información		65	65

Traballo individual			
Total de horas por cuadrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame/Audición	Audición e defensa pública dos traballos realizados	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1998. CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9. Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1996. Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpue to, 2000. HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984. LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005. PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001. CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004 MORGAN, R. P.: La Música del siglo XX. Madrid: Akal 1994. MORGAN, R. P.: Antología de la música del siglo XX. Madrid; Akal, 1998 SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.			
9. Observacións*			
- Exame escrito: Compoñer unha obra para: flauta, oboe, clarinete, fagot, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será o serialismo integral e empregará un mínimo de catro perfís. A súa duración mínima será de 8 minutos. Traballo persoal: - O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuadrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademáis as gravacións de audio correspondentes. Istes traballos se determinarán ao inicio do cuadrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes			

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmulase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAI	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas Audicións Avaliacións Lectura guiada de fontes	25		25

Busca de información		65	65
Traballo individual			
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame/Audición	Audición e defensa pública dos traballos realizados	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	20%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	80%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1998.
 CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9.
 Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1996.
 Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpue to, 2000.
 HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
 LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
 PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985
 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
 CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007
 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004
 MORGAN, R. P.: La Música del siglo XX. Madrid: Akal 1994.
 MORGAN, R. P.: Antología de la música del siglo XX. Madrid: Akal, 1998
 SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.

9. Observacións*

- Exame escrito: Compoñer unha obra para: flauta, oboe, clarinete, fagot, saxo, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será espectral e empregará espectros harmónicos e subharmónicos. A súa duración mínima será de 8 minutos.
 Traballo persoal:
 - O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuadrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademais as gravacións de audio correspondentes. Estes traballos se determinarán ao inicio do cuadrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes

Programación Docente de TÉCNICAS COMPOSITIVAS CONTRAPUNTÍSTICAS I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com					Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomodal e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súa relación coas tendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafónico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visuál co fin de poder ter unha visión global dunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógrada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a Análise Schenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenas obras (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de espertar a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe persoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situacións texturais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X5, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos na Fuga. Afondamento no estudo dos elementos e procedementos construtivos da Fuga. Análise das Fugas de Bach.	Introdución no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos na Fuga. 1.1. O suxeito, a resposta e o contrasuxeito. 1.2. O Plan formal da Fuga. A resposta tonal e real. 2.2. Os contrasuxeitos e o contrapunto invertible. 2.3. Os episodios. O pedal. 2.5. Os estreitos. 2.6. A coda. 2.7. Organización formal y tonal. Recoñecemento e asimilación dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos construtivos da Fuga, mediante a análise das Fugas de Bach. 3.1. Análise da forma e da estrutura da Fuga. 3.2. Os elementos construtivos da Fuga e as súas relacións. 3.3. Procesos tonais e cadenciais na Fuga. Desenvolvemento dunha linguaxe persoal a través da composición de fugas de escola e libres. 4.1. A Fuga de escola e a súa aplicación. 4.2. A Fuga libre. 4.3. Procedementos da Fuga na composición.	14
2. Uso das técnicas contrapuntísticas tradicionais nas linguaxes de carácter posromántico, impresionista e dos nacionalismos de comezos do século XX.	2.1 O contrapunto a máis de catro partes. 2.2 O contrapunto invertible a outros intervalos distintos o de 8ª e a 5ª xustas, á 10ª, 12ª, etc. 2.3 Profundización no contrapunto invertible, e na imitación rigorosa ou libre á 8ª, 5ª, 4ª xustas, nas diferentes técnicas tradicionais de imitación (movemento directo, movemento en espello ou contrario, aumentación, diminución e retrogradación).	3

Total de sesións por cuadrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	13		13
Titorías	1,5		1,5
Act. introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	9,5		9,5
Probas avaliación	8		8
Revisión de probas	2		2
Busca de información		12,5	12,5
Traballo individual		42	42
Total de horas por cuadrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	50%
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos (segundo as pautas marcadas polo profesor) entregados na aula virtual no prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto acontece, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
**Na avaliación ordinaria, o profesor podería acordar co alumno a non realización do exame, ponderando cun 100% a avaliación do traballo persoal.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.			
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal,CLIVIS Publicacions: Barcelona.			
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.			
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.			

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.
Fomer, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.
Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.
Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitarias.
Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Morgan, Robert P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

Programación Docente de TÉCNICAS COMPOSITIVAS CONTRAPUNTÍSTICAS II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

BACH. EN LING. COM. COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN											
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas		
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com					Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomodal e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súa relación coas tendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafónico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visúal co fin de poder ter unha visión global dunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógrada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a Análise Schenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenas pezas (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de espertar a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe persoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situacións texturais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X6, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A ruptura do sistema tonal.	1. Estudo dos principios harmónicos conducentes ao esgotamento da tonalidade (progresións cromáticas, acordes errantes, aumentados, diminuídos, etc), a emancipación da disonancia e o neomodalismo na linguaxe romántica, nos nacionalistas e posteriores. Mahler, Franck, Satrauss, Scriabin, Fauré, Satie, Debussy, Moussorgsky, Grieg, e outros. 1.1 Abandono da funcionalidade tradicional, novos acordes (sóns engadidos/sustitutivos, híbridos, compostos, poliacordes), uso de paralelismos harmónicos, pedais, liberdade no uso das funcións e no enlace de acordes. 1.2 Os modos no século XX, os modos antigos, a pentafonía, hexatonía, octofonía, diferentes escalas sintéticas, etc. 1.3 Modalidade sucesiva, bimodalidade, polimodalidade. 1.4 Comezo do estudo doutras formacións acordais a través doutros principios interválicos coma 2ª, e 4ª.	3
2. O período de entreguerras.	2. Estudo dos procedementos harmónicos e contrapuntísticos no período de entreguerras. O neoclasicismo. Prokofiev, Shostakovich, Stravinsky, Ravel, a escola dos seis e outros. 2.1 Continuación do estudo dos conceptos bimodalidade, polimodalidade, ou multimodalidade. Pandiatonismo, Bitonalidade, Politonalidade, Pantonalismo. 2.2 Estudo de outras formacións acordais, 4ª, 2ª, 5ª, e por outros principios, etc. 2.3 Uso percusivo da Harmonía.	3
3. Estudo do período atonal e a súa transformación no serialismo.	3.1. Estudo das principais características do período atonal. 3.2 Estudo das principais características do período dodecafónico ou serial. 3.3 Principios harmónicos e técnicas empregadas máis importantes. 3.4 Algúns principios	3

	formais.	
4. Novas tonalidades.	4. Estudo dos principios harmónicos de Hindemith e de Bartok. 4.1 As series de Hindemith. 4.2 Principios tonais (sistema de eixes, sección áurea, e sistema cromático e diatónico. Uso de escalas. Formación de acordes.	3
5. Outras tendencias harmónicas e compositivas despois da 2ª guerra mundial.	5.1 Os modos de transposición limitada de Messiaen. 5.2 Tratamiento libre das disonancias, teoría dos grados de tensión (Krenek). 5.3 As microafinacions; unha alternativa de evolución tonal: Alois Hába. 6. Estudo analítico, auditivo e práctico.	3
6. A linguaxe musical a finais do S XIX e na 1.ª metade do S. XX.	6.1 Forma, ritmo, melodía, transformacións temáticas, linguaxe harmónica e verticalidade, modulación, cadencias, tratamento das disonancias, etc, nas estéticas principais de finais do século XIX e da 1ª metade do século XX.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	13		13
Tutorías	1,5		1,5
Actividades introductorias	1,5		1,5
Exposición traballos	9,5		9,5
Probas avaliación	8		8
Revisión de probas	2		2
Busca de información		12,5	12,5
Traballo individual		42	42
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Análise escrita dunha das pezas compostas polo alumnado ao longo do cuadrimestre na que se expliquen os distintos procesos compositivos (segundo as pautas marcadas polo profesor) que será entregada en formato PDF a través da aula virtual na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. Este traballo será ademais exposto nunha presentación oral de aproximadamente 20 minutos (canva, powerpoint ou similar).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	50%
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos (segundo as pautas marcadas polo profesor) entregados na aula virtual no prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fomer, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcions estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitarias.

Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Morgan, Robert P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

Programación Docente de TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA									
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN						ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	D) TFE						TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN						XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Idiomas
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo de composición constituído por dúas obras musicais inéditas: unha para orquestra ou banda e outra para grupo de cámara, en que se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a súa aplicación. Elaboración e defensa dunha memoria xustificativa do traballo realizado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os adquiridos nas distintas disciplinas do currículo ao longo dos estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento do procedemento e prazos establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Todas as da especialidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T15, T16, T17
XERAIS	X1, X5, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X17, X18, X20, X21, X22, X23, X25, X26
ESPECÍFICAS	EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Elaborar unha obra inédita para orquestra ou banda na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Elaborar unha obra inédita para grupo de cámara na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Defender nunha presentación o traballo de composición das dúas obras.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Composicións	- A aprobación da proposta do traballo de fin de estudos (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das Ensinanzas Artísticas Superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no protocolo vixente para o actual curso académico (dispoñible na web do centro). - Calquera variación ou modificación respecto da proposta inicial de traballo fin de estudos (TFE) deberá ser comunicada, avaliada e aprobada polo Departamento. - A Xefatura de Estudos poderá autorizar ao alumnado da especialidade de Composición a realización e presentación das obras que integran o traballo fin de estudos (TFE) antes do remate do último curso académico.	

	- No proceso de preparación do traballo fin de estudos (TFE) o alumno contará co seguimento e supervisión do docente que lle sexa asignado como titor, co visto e prace do Departamento, segundo o formulario TF2. As titorías poderán ser presenciais ou non presenciais, atendendo á situación ou casuística específica do alumnado. - A obra para orquestra ou banda terá unha duración aproximada de 8 minutos. - A obra para grupo de cámara terá unha duración aproximada de 8 minutos. - As obras musicais adaptaranse ao orgánico das agrupacións do centro. Porén, o alumno poderá incrementar este orgánico, así como agregar medios electrónicos, sempre que aporte os recursos necesarios e a ampliación e cuestión sexa aprobada previamente polo Departamento. O alumno será o único responsable destas incorporacións e se compromete desde a entrega do traballo de fin de estudos (TFE) a telas preparadas ao servizo do director das agrupacións nos ensaios acordados con el, aos que deberá ademais asistir. - A duración e as características da audición (de realizarse), posterior á defensa do traballo, estableceranse en función dos criterios establecidos polo Departamento e tendo en conta os medios dispoñibles no centro. - A interpretación das obras para orquestra ou banda rexeráse polo seguinte protocolo. O Departamento elixirá, na primeira semana de febreiro, unha obra para cada unha das citadas agrupacións entre aquelas que formaron parte de TFEs presentados polo alumnado tanto nos meses de xuño e xullo do curso inmediatamente anterior como na convocatoria de xaneiro do curso presente. - A interpretación das obras para grupo de cámara rexeráse polo seguinte protocolo. No referente ás obras que formaron parte de TFEs presentados nos meses de xuño e xullo do curso inmediatamente anterior, serán interpretadas polo Ensemble do Taller de Composición na Audición do primeiro cuatrimestre. No referente ás obras que forman parte de TFEs que se presentarán na convocatoria de xaneiro do curso vixente, caben dúas posibilidades. Se o alumnado presenta a obra xunto cos materiais necesarios para a súa interpretación na segunda semana lectiva do curso, previamente visados polo titor correspondente, será interpretada tamén na audición do primeiro cuatrimestre do citado conxunto instrumental. No caso de que a entrega da mesma se produza, xunto á restante documentación, seguindo os prazos xerais da convocatoria determinados no Protocolo para a presentación e defensa do Traballo de Fin de Estudos (TFE) do Conservatorio Superior de Música de Vigo, será interpretada na audición do segundo cuatrimestre da mencionada agrupación.	
Memoria e defensa	- Na memoria xustificativa do traballo de composición, que o alumnado terá que defender, deberá amosar o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a aplicación dos mesmos, nunha disertación na que trate aspectos como as influencias, características técnicas e de estilo, recursos e procedementos compositivos empregados, entre outros. Terá unha extensión mínima de 30 páxinas (excluídas as de títulos e as referencias bibliográficas) e escrita atendendo ás normas xerais de publicación. Deberá estar debidamente presentada, cunha correcta encadernación, que permita a súa posterior garda. - A defensa ou presentación terá unha duración aproximada de 20 minutos e poderá apoiarse en medios audiovisuais. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate ou poderá formular rolda de preguntas.	

Total de sesións por cuatrimestre

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do TFE	1,5		5-20
Audición	2		2
Defensa	1		1
Traballo persoal		292-276	292-276
Total de horas por cuatrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Memoria e defensa	Rigor na metodoloxía i estratexias empregadas á hora de explicar as influencias, procesos e técnicas utilizadas na composición das obras. Demostrar un nivel de comprensión, reflexión e madurez nas obras presentadas (até un 7%). Claridade e coherencia na redacción do texto e rigor no manexo das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado (até un 7%). Claridade e orixinalidade da exposición pública: estruturación axeitada; coherencia entre o contido da exposición, as obras e a memoria; uso de ferramentas de apoio (até un 6%).	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.	20%
Composicións	Orixinalidade nas ideas e planificacións que inspiran as obras (até un 10%). Coñecemento das diferentes escolas e tendencias da música culta europea, a través dunha linguaxe propia. Innovación nas técnicas e procesos compositivos empregados (até un 10%). Coherencia e dominio da construción formal así como da elaboración temática e o seu desenvolvemento. Demostrar a capacidade de organización e desenvolvemento dos materiais (até un 10%). Dominio de técnicas harmónicas e contrapuntísticas e uso coherente das mesmas (até un 10%). Emprego de texturas musicais elaboradas (até un 10%). Dominio da instrumentación e orquestración. Emprego de solucións elaboradas, uso dunha escritura acorde á idiomática dos instrumentos, dominio dos diferentes planos sonoros e do aspecto tímbrico (até un 10%).	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.	80%

	Emprego dunha notación coherente e sistemática (até un 10%). Edición de partitura e materiais clara e coherente (até un 10%).		
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	